

היום נלמד בעזרת ה':

שבת דף פ

למדנו במשנה לעיל ששיעור הוצאת דיו הוא כדי לכתוב שתי אותיות: הגמרא מבארת שבכל דרך שהוא הוציא את הדיו הוא חייב - בדיו יבש, בקולמוס, או בקלמריין (= קסת הסופר). רבא מסתפק מה הדין כשהוציא שיעור של כתיבת אות אחת בדיו ואות אחת בקולמוס ואות אחת בקלמריין, האם הם מצטרפים לשיעור כתיבת שתי אותיות. (וראה ביאור רש"י למה הוא לא חייב על הוצאת הקולמוס).

המוציא מרשות לרשות חייב רק כשהוא עושה עקירה ברשות אחת והנחה ברשות אחרת.

הוציא דיו מרה"י לרה"ר בשיעור של כתיבת שתי אותיות וכתבן תוך כדי שהוא מהלך - חייב, משום שהכתיבה היא ההנחה.

הוציא דיו בשיעור אות אחת וכתבה, וחזר והוציא דיו בשיעור אות אחת וכתבה (ושתיים היו בהעלם אחד) - פטור, משום שכשהוציא את האות השניה כבר התייבש הדיו של כתיבת האות הראשונה ונפחת שיעורו, ואין כאן שיעור של כתיבת שתי אותיות.

שיעור הוצאת אוכלין הוא בכגרוגרת.

הוציא חצי גרוגרת והניחה, ואח"כ הגביה את החצי גרוגרת הזאת, ואח"כ חזר והוציא חצי גרוגרת אחרת והניחה (ושתיים היו בהעלם אחד) - פטור, משום שהחצי הגרוגרת הראשונה שהוציא הרי היא כמי שקלטה כלב או שנשרפה, כלומר שכיון שהגביהה מן הארץ בטלה הנחתה, ואין הנחת השניה מצטרפת עמה להשלים שיעור של גרוגרת.

הוציא חצי גרוגרת והניחה, חוזר והוציא חצי גרוגרת אחרת והעבירה דרך עֲלִיָּה, כלומר מעל הראשונה (ושתיים היו בהעלם אחד) - חייב אפילו שלא הניחה. ומדובר כאן שהעבירה בתוך ג' טפחים מעל החצי גרוגרת הראשונה, והרי היא נחשבת כמונחת על

(המשך בדף הבא ↓)

(המשך מדף קודם ↑)

הקרקע (מדין 'לבוד') ומצטרפת לראשונה. ואף שלדעת רבנן חפץ העובר סמוך לקרקע בתוך ג' טפחים לא נחשב כמונח וצריך שיהיה מונח על מקום כל שהוא (אפילו פחות מד' על ד' טפחים), זה נאמר בזרק אבל במעביר כיון שהחפץ מונח בידו לא צריך כלל שתנוח.

הוציא חצי גרוגרת וחזר והוציא חצי גרוגרת בהעלם אחד - חייב, בשתי העלמות (= שנודע לו בין הוצאה להוצאה) - פטור. רבי יוסי אומר אם הוציא לשתי רשויות פטור אפילו בהעלם אחד, כלומר אם הוציא חצי גרוגרת לרה"ר אחת ואת החצי השני הוציא לרה"ר אחרת, פטור כיון שאין הם מצטרפים לשיעור אחד. לדעת רבה זה רק כשיש חיוב חטאת ביניהם, כלומר שרשות היחיד מפסיקה בין שתי רשויות הרבים, אבל אם יש כרמלית (= רשות מדרבנן) ביניהם הם מצטרפים לשיעור אחד וחייב חטאת. לדעת אביי אפילו כרמלית נחשבת להפסיק בין הרשויות, אבל פיסלא (= עץ השוכב על כל רוחב רה"ר) לא נחשב להפסיק בין הרשויות. לדעת רבא אפילו פיסלא נחשב להפסיק, משום שלדעתו 'רשות שבת כרשות גיטין', כלומר כשם שלגבי גיטין פיסלא נחשב כרשות בפני עצמו, כך לגבי שבת הפיסלא נחשב כרשות בפני עצמו.

למדנו במשנה לעיל שלדעת רבנן שיעור הוצאת חרסית הוא כדי לעשות פי כור של צורפי זהב (= לסתום את הנקב שבתנור של צורפי זהב), ולדעת רבי יהודה שיעורו הוא כדי לעשות פטפוט (= כן שעליו מושיבים את כור הצורפים): הגמרא מקשה שמשמע ששיעורו של רבי יהודה גדול משל רבנן, והרי שיעורם של רבנן גדול משל רבי יהודה כפי למדנו במשנתנו - שלדעת רבנן השיעור של מוציא גמי הוא כדי לעשות מתלה לנפה, ואילו לדעת רבי יהודה שיעורו כדי למדוד את מידת רגלו של קטן (כדי להראות לאומן שידע לעשות לו נעל כפי מידתו), וזהו שיעור קטן משיעור מתלה לנפה? הגמרא מתרצת שלדעת רבי יהודה שיעור הוצאת חרסית הוא כדי למלא את הבקעים שיש בכף של כירה קטנה, וזהו שיעור קטן משיעורם של רבנן.

צידעא: להשכיב את השערות שברקה. **בת צידעא:** להשיר את השערות שמתחת לקרקע, ושיעור זה הוא פחות מצידעא.

(המשך בדף הבא ↓)

(המשך מדף קודם ↑)

חבוט: סיד הנימוח בהרבה מים. **ביצת הסיד:** סיד המגובל במעט מים.

אנדיפא: כלי חרס שיש בו שני נקבים, אחד למעלה ואחד למטה, וכשרוצה למלאותו סותם את הנקב התחתון בסיד. הגמרא מקשה וכי אדם עושה את מעותיו אנפרות? כלומר שלא אכפת לו להפסיד את כספו? והרי היין ממיס את הסיד שסותם את הנקב התחתון ונשפך החוצה.

שנתות: בליטות בכלי לצורך סימון המידה. בבית המקדש היה כלי במידת היין והיו בו שנתות, ושנתות אלו סימנו את הכמות שיש למלא ביין לצורך נסכי פר / איל / כבש.

אפואת: פדחת במקום שאין בו שער.

משנה וגמרא:

חותם המרצופין: שקים גדולים שנושאים בהם סחורה בספינות, והיו חותמים אותם. **חותם אגרות:** שלא יפתחו אותם, ושיעורם קטן מחותם המרצופין.

חול הגס: שיעור הוצאת חול הוא כמלא כף של סיידיים. רב חסדא מבאר ששיעור זה הוא לדעת רבי יהודה שחול מועיל לסיד, כפי שלמדנו בברייתא שאסור לאדם לסוד את ביתו בסיד לאחר החורבן (= משום אבילות על ירושלים) אלא אם עירב בו תבן או חול שאז הוא לא כ"כ לבן. רבי יהודה אומר שאסור לערב בו חול מפני שהוא טרכסיד, כלומר נעשה חזק ע"י החול, מוכח שחול מועיל לסיד. רבא אומר שאפשר לומר שמשנתנו היא כדעת רבנן, ושיעור זה נאמר משום 'שקילקולו זהו תיקונו' כלומר שע"י שנותן חול בסיד ומקלקל אותו, בכך מותר לו לסוד את ביתו לאחר החורבן.

קשר עליון: הקשר של אמצע היד. **קשר תחתון:** הקשר של אמצע האצבע.

קנה עבה: שיעורו כדי לבשל בו ביצת תרנגולת בגודל של גרוגרת (= שזהו פחות מביצה שלמה) טרופה בשמן ונתונה במחבת, שע"י כך היא מתבשלת מהר.

